

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Práce s literárním textem Boženy Němcové - Babička

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Lea Zálišová.

Materiál je dostupný ze školního portálu <http://dum.voss-na.cz>, který provozuje
Vyšší odborná škola stavební a Střední průmyslová škola stavební arch. Jana Letzela, Náchod

1. Určete literární žánr.

Próza, povídka

2. Charakterizujte postavy z výňatku.

Babička - z ukázky vyplývá kladný vztah babičky k dětem i k přírodě, babička se dětem věnuje, seznamuje je s přírodou, bere na procházky, vypravuje si s nimi, předává životní zkušenosti.

Děti: Barunka, Adélka, Jan, Vilém - bezstarostné, hravé, živé děti – Barunka = autorka

Viktorka - postava, která vytváří kontrast s idylickým světem, svým způsobem života a chováním, vytváří typ postavy vyžděšené ze společnosti (vliv romantismu), bláznivá, nespoutaná, rozervaná.

3. Kdy a kde se příběh Babičky odehrává?

Ratibořice – Staré bělidlo, 1. pol. 19. st.

4. Kompozici knihy Babička tvoří dvě dějová pásma, víte jaká?

a) Příjezd babičky, Staré bělidlo a okolí

b) Do 8. kapitoly popis obrazu venkovského života během všech ročních období

5. Přiřadte, co k sobě patří:

a) Epizoda

b) vzpomínka na babičku, její oslovení

b) Prolog

c) poslední dny babiččina života, pohřeb

c) Epilog

a) příběh Viktorčin

6. U podtržené části textu určete slohový útvar a postup.

Popis, popisný

7. Najděte jazykové odlišnosti současné češtiny od češtiny, kterou psala B. Němcová.

V textu se objevují:

přechodníkové tvary – dívajíc se, dostávši, vidouce, utíkajíc

slova zastaralá – začasté, třebas

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Lea Zálišová.

jiný pořádek slov ve větě – můžeš u nás být, a tolik vonných konvalinek rostlo, černé vlasy měla vždy rozčuchány.

8. Pokuste se vyjádřit hlavní myšlenku díla.

Snaha autorky ukázat harmonický život prostých lidí, venkovského člověka vykresluje jako vzor lidskosti a ušlechtilosti.

9. Jak se projevuje v knize Babička idealizace díla a autobiografičnost?

Idealizace díla – v díle jsou postavy a vztahy mezi nimi vykresleny bez vztahových problémů, dominantní je postava babičky, kterou uznává jak rodina, venkovský lid, tak kněžna. Je známo z dobových pramenů, že tomu tak ve skutečnosti nebylo.

Autobiografičnost – postava spisovatelky se promítá do postavy Barunky, děj je zasazen do prostředí, kde mladá spisovatelka vyrůstala.

10. Ve kterém století bylo toto dílo sepsáno, který umělecký styl částečně ovlivnil toto dílo?

Kniha Babička vznikla v polovině 19. st. (vyšla roku 1855), v této době střídá romantismus a realismus.

ÚRYVEK¹

Začasté chodila babička s dětmi na delší procházky, třebas do myslivny, nebo do mlýna, nebo si zašly do lesa, kde ptáčkové líbezně zpívali, kde byly pod stromy nastlané měkounké podušky a tolik vonných konvalinek rostlo, petrklíčů, podlések, kohoutků celé křičky lýkovce a ten pěkný zlatohlávek (lilium martagon). Ten jim přinášela bledá Viktorka, když viděla, že sbírají květiny a v kytice vážou. Viktorka bývala vždy bledá, oči jí svítily jako dva uhly, černé vlasy měla vždy rozčuchány, nikdy neměla pěkné šaty, a nikdy nepromluvila. U paty lesu byl veliký dub, tam stávala Viktorka celé hodiny upřeně dívajíc se dolů k splavu. Za soumraku sešla až k samému splavu, sedla na omšný pařez, dívala se do vody a zpívala až dlouho, dlouho do noci. "Ale babičko," ptaly se děti babičky, "pročpak nemá Viktorka nikdy pěkné šaty, ani v neděli? A pročpak nikdy nemluví?"

"Když je bláznivá!"

"A jak je to, babičko, když je bláznivý?" ptaly se děti.

"Inu, když nemá člověk dobrý rozum."

"A co to dělá, když nemá dobrý rozum?"

"Kupříkladu Viktorka na nikoho nemluví, chodí otrhaná, zůstává v lese v jeskyňce v létě v zimě."

"A v noci také?" ptal se Vilím.

"I ovšemže také; vždyť ji slýcháváte, že do noci u splavu zpívá, pak jde do jeskyně spát."

"A nebojí se světýlek ani vodníka?" s velikým udivením ptaly se děti.

"I vždyť není žádný hasrman," pravila Barunka; "tatínek to povídal".

V létě přicházela Viktorka málokdy k stavení prosit, ale v zimě přicházela jako ta vrána, zatukala na dvéře neb na okno a jen ruku natáhla, dostávši pak kus chleba neb cos jiného, mlčky odcházela. Děti vidouce na zmrzlém sněhu krvavou stopu její nohy, běžely za ní, volaly: "Viktorko, pojd' k nám, maminka ti dá bačkory, můžeš u nás být!", ale Viktorka se ani neohlídla, utíkajíc k lesu.

¹ NĚMCOVÁ, Božena. *Babička*. Prostor, 2006. ISBN 80-7260-155-5.